

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA MAHRUĠA MILL-PARROĊÇA TA' SAN ĠORGĠ — GĦAWDEX

Mejju - Gunju 1992

Nru. 66

Il-Kelma ta' l-Arcipriet

IL-"JIGSAW PUZZLE" U AHNA

Darba waħda kien hemm biċċa kartuna ta' "Jigsaw Puzzle" li kienet iżżerzqet wara *fridge*. Kienet tixbah raġel qsajjar, qisu bil-hotba; imlewwna b'ħafna kuluri l-ġmiel tagħhom: aħmar, blu, abjad u isfar.

Kienet ilha mitlufa hemmhekk bosta u bosta xhur, tant li kienet insiet x'inhil Kultant kienet tittawwal minn wara l-*fridge* u kienet thares madwarha. Innotat li kull haġa li kellha quddiemha kienet definite tajjeb: il-mejda kienet mejda, is-siġġu kien siġġu, saħansitra l-qattus kien qattus. Imma hi x'kienet? Matafex..... Minhabba f'hekk iddeċidiet li titlaq u tara hijieq kapaċi twieġeb għal din il-mistoqsija.

B'dawk is-saqajn tondi tondi tagħha hija harġet iddur u tfittef. Ghalkemm kienet issejjah ilha nniġisha "biċċa", ttendiet li xejn ma kienet tixbah lill-biċċa ġebba li rat f'għadira, u l-anqas biċċa tafal li rat mal-ġenb tat-triq,..... Wara li mxiet ħafna, waqfet tistrieħ hdejn bćejeċ ta' flixkun imkisser.

Kien għaddej minn hemm wiehed tifel bil-bicycle. F'daqqa waħda..... "pluff", it-tyre infaqa" u niżel. Kien riġes biċċa ħġieġa. Il-tifel gerger tnejn u niżel mill-bicycle u waqt li miel lejn l-art biex jara eżatt x'kien ġara, jilmaħ dik il-"biċċa" tal-Jigsaw Puzzle. Ħatafha mill-art u telaq jiġri biha lejn id-dar ighajjat: "Mama", Mama! I Sibtha fl-aħħar. Sibt il-biċċa tal-Jigsaw Puzzle li tiġt zmien ilu.

Wara ftit waqtiel, din il-"biċċa" jigsaw sabet ruhha mġannqa ma' ħutha l-oħrajn. Ilkoll laqgħuha u haddnuha magħhom. Din il-"biċċa" malajr fehmet li t-ftitxija li kienet qed tara biex tara min kienet, issa intemmet. Issa fehmet ukoll x'kienu dawk il-kuluri li kellha fuq daharha: l-isfar u l-blu kienu parti mill- wiċċ ta' t'igra, l-aħmar u l-abjad kienu parti mill-ħalq imċarrat tat-tigra. Il-biċċiet kollha kienu jiffurmaw t'igra mill-isbah fil-qaiba tal-ġungla.

"Merħba biki!" qalulha shabha l-oħra. "Kemm ilna nistennewk. Veru hassejna n-nuqqas tiegħek!"

SETT ĠDID TA' PJNETI GĦALL-FESTA

Parti mir-rakkmu li qed isir fl-istroluni tal-pjaneti.
(F'irrat: Carmel Cremona)

Fil-Festa ta' San Ġorġ l'Luġu li ġej ser tiżżanzan opra li żgur ser tkompli tkabbar is-sollennita' li biha tiġi ċċelebrata l-festa tagħna. Din l-opra tikkonsisti f'sett ta' 31 pjaneta maħdumin fil-bellus u bir-rakkmu tad-deheb fuqhom li jkunu jistgħu jintlibsu mill-Kapitlu u l-Konċelebranti l-oħra waqt il-Pontifikal sollenni ta' Jum il-Festa.

Din l-opra qed issir bi-inizjattiva u t-thabbrik tal-membri tal-"Ladies Society" tal-Parroċċa tagħna. Kemm ilha mwaqfa din l-għaqda qatt ma naqset li thabbrek bi shiħ b'riżq il-Bażilika tagħna, u l-Komunita' Parrokkjali marbuta magħha. Il-"Ladies Society" ġa hallset il-parti l-kbira ta' l-ispejjeż meħtieġa sabiex setgħet issir din l-opra. Fadal biss madwar Lm600 x'jithallsu. Għalhekk minn din ir-rivista qed inniedu appell lil dawk kollha li jistgħu joffru Lm15, daqskekk miswa l-ħjata ta' kull pjaneta, bit-tama li sal-festa din is-somma tiġgabar u f'San Ġorġ inkunu niġstgħu ngawdu din l-opra ġdida li tkompli tagħmel iktar sollenni ċ-ċelebrazzjonijiet liturgiċi li jsiru fil-Bażilika tagħna.

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA TA' KULL XAHREJN

Uffiċċju Editorjali

CENTRU PARROKKJALI SAN ĠORG

Triq il-Karita, Victoria, Għawdex.

Tel: 556377

Il-Kelma ta' l-Arcipriet *ikompli mill-ewwel paġna*

"Anke jien hassejt in-nuqqas tagħkom!" wiegbet bidmugħ f'għajnejha dik l-imbierka "biċċa" jigsaw.

Jiena naħseb li din il-hrafa tghodd għalina lkoll.

Min jaf kemm il-darba ahna nsibu il-na nfusna bħal din il-"biċċa" jigsaw, mitlufin, wehida. Imwarrba mill-oħrajn. Infendu għal rasna. Bil-konsegwenza li ninsew ahna min ahna.

Kemm huma dawk li qed jgħixu bla skop; tilfu kull target fil-hajja tagħhom. Tarahom jigrū minn naha għall-oħra.....Imdejjaq, miġula. Kemm huma dawk li nsew xi tfisser tkun "bniedem". B'għisem u b'ruħ. Iħarsu madwarhom; jaraw nies oħrajn, iżda huma jibqgħu ma jagħrux lillhom infushom.

Minhabba f'hekk jintelqu f'ċerta bruda; jitgħażżnu..... Jibdwew jaraw li huma ma jsewew għalxejn.

Alla jkun sejjilhom. Ried minnhom xi haġa. Tahom dak kollu li jehtieġu biex ikunu jistgħu jagħmlu dak li jkun talab minhom. Iżda huma jibqgħu passivi. Jkun hemm min minnhom jipprova jagħmel xi haġa li tiġihom f'moħħom, iżda minnufih jittendu li hemmhekk mhux posthom.....ma jiffittjawx! U allura jerġgħu għall-hajja ta' qabel.

Dik il-"biċċa" jigsaw sabet postha meta dak it-tifel poġġiha ma' shabha, il-biċċiet l-oħra. Hemmhekk irrealizzat li hi ma kienitx żejda, li kellha skop. Li kellha parti importanti x'tilgħab Mingħajra l-kwadru ma kien kompli. Biha wiehed selgħa jitpaxxa bl-istampa shiha. Hekk ukoll ahna. lkoll għandna parti x'nilgħabu. Alla, mingħand kull wiehed u waħda minna, qed jistenna "xi haġa", u din "ix-xi haġa" l-persuna determinata biss tista' tagħtihilu. Iżda rridu nihmu li ma nistgħux ninqatgħu għalina nfusna. Ahna qed ngħixu ma' bnedmin oħra. Postna hu dak li jurina Alla.

Mela kemm jekk int missier jew omm, raġel miżżewweġ jew mara miżżewwġa, żagħżuġ jew żagħżuġha, anzjan jew anzjana, student jew studenta, tifel jew tifla, int IMPORTANTI quddiem Alla u quddiem l-bnedmin l-oħra. Aġti sehemk f'hinu u f'waqtu. U permezz tal-"biċċa" tiegħek il-kwadru jkun shi.

Dawn huwa hsieb ieħor minn sensiela ta' għaxra li l-Kard. Carlo Maria Martini kiteb għall-Arċidjoċesi tiegħu ta' Milan. Huwa ried iwassal lill-familji kollha ta' din il-belt kbira, b'mod speċjali lill-ġenituri l-htieġa li huma għandhom li jsegwu aħjar lil uliedhom, jgħinuhom jagħtu twēgiba għal kull sejha li Alla jagħmlilhom.

editorjal

MHUX JIEN BISS!

Meta tibda tikber tinduna li l-hajja mhux kollox ward u żahar. Sakemm konna għadna tfa! ma konniex naħsbuha darbtejn li naqsmu ma shabna kulma jkollna. Min jaf kemm offrejna min dak li jkollna mingħajr ebda pretenzjoni ta' tpattija mingħand min qasam magħna. Pero' din il-parti tant sabiha ta' hajjitna tghaddi malajr wisq u nidhlu fl-irġulija mingħajr ma ngorru magħna dak is-sens ta' altruizmu li konna mzejnin bih meta konna tfa!.

Illum li kbirna dahal fina dak l-egoizmu li għabarna fina nfusna u nsejna kompletament lill ta' madwarna. Dejjem naħsbu fina nfusna. Forsi hawn min qed jgħid, "allura l-ġenerożita" tagħna mal-knisja, mal-missjonarjiet u ma' l-għaqdiet ta' Promozzjoni Umana ma' ifissru xejn? Kultant din il-ġenerożita' ma tkun tfisser xejn għax inkunu qed nagħtu miż-żejjed li għandna.

Iżda l-hsieb tagħna illum mhux għall-ġenerożita' fi flus imma ġenerożita' xort' oħra. Kemm huma dawk li jistgħu joffru l-għajnuna tagħhom fl-għaqdiet? Kemm huma dawk li jistgħu jgħinu f'kumitati organizzattivi tal-knisja u ta' l-istat?

Dawn huma hafna, imma itit minnhom jersqu 'l quddiem biex joffru lilihom, il-kapaċitajiet tagħhom, ix-xogħol tagħhom.

Hafna jridu huma biss u mhux lesti li jagħmlu anke l-iċken sagrifċju għal ġid tal-komunita'. Hafna hsiebhom biss kif ser iħaxxu bwiethom u ma jimpurtahom min xejn iżjed. Dan l-egoizmu juri li għad irridu naħdmu iżjed fost il-poplu tagħna biex ngħallmuh ikun iktar mitfux għall-għajjnuna mal-kumplement tal-komunita'.

Hafna u hafna jergru li dejjem l-istess nies li jmiddu għonqhom għax-xogħol. Dan jista' jinqrata' biss jekk fina lkoll jikber sens veru ta' altruizmu halli kulhadd, kulmin jista' joffri l-għajnuna tiegħu b'risq ta' madwaru, b'risq il-komunita' li jgħix fiha, b'risq hutu Għawdxin.

DONAZZJONIJET B'RISQ

IR-RIVISTA

Can. Coronata Grima (Gibiltà)	Lm1
Gi. Said: (Awstralja)	50 Aus.\$
Emmanuel Zammit (Awstralja)	50 Aus.\$
Sam Galea (U.S.A.)	Lm10
Charles Farrugia (Awstralja)	20 Aus. \$
Joe Grech (Carlsbad:USA)	20 US.\$

25 SENA ISQOF - 40 SENA SACERDOT

Fl-okkażjoni tal-Festa Liturġika ta' San Ġorġ, meta Mons Isqof Nikol Ġużeppi Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni Pontifikali Solenni fil-Bażilika tagħna, kien xieraq li din is-sena jinghatalu għieh fl-okkażjoni tal-25 sena mindu gie kkonsagrat Isqof kif ukoll f'għeluq l-40 sena mill-Ordinazzjoni Sacerdotali tiegħu. Din is-sena fi tmiem il-Konċelebrazzjoni Pontifikali Mons Arċipriet għamel kelmietjn ta' awguri lil Mons Isqof, li huwa wkoll Dekan u l-Ghola Dinjita' tal-Kapitlu tal-Bażilika tagħna, u offrielu rigal f'isem il-Kapitlu, il-Kleru u l-Komunita' Parrokkjali, Mons Isqof inghata mitra li ngabet apposta minn Ruma. F'din l-okkażjoni wkoll is-Socjeta' Filarmonika "La Stella" li' hija marbuta mill-grib mal-Bażilika ta' San Ġorġ, permezz tas-Segretarju Generali, is-Sur Paul M. Cassar offrietlu rigal f'din l-okkażjoni. Fuq ix-xellug Mons Arċipriet jidher jipprezenta r-rigal tal-Parroċċa filwaqt li fuq il-lemin is-Sur Paul M. Cassar jidher jipprezenta r-rigal f'isem is-Socjeta' "La Stella"

TFAL BNIEI LI RCEVEW L-EWWEL TQARBINA

Attard Sara, Borg Pia Claire, Buttigieg Charlene, Buttigieg Stephanie, Camilleri Mariella, Casha Tiziana, Cassar Marija, Cassar Moira, Cremona Charmaine, Debono Pamela, Ellis Dorienne, Ellis Dorien, Falzon Georgette, Falzon Joanne, Formosa Charlene, Gauci Christine, Grech Anabel, Grech Josephine, Grech Sharon, Lupi Karen, Mercieca Mariella, Portelli Darlene, Portelli Deborah, Portelli Marion, Portelli Melissa, Sacco Joscelin, Sacco Lorna, Saliba Andrea, Schembri Mary Grace, Spiteri Anabel, Sultana Ramona, Sultana Rebecca, Sultana Rodienne, Theuma Melissa, Vassallo Charlene, Vella Melissa, Zammit Roseanne.

TFAL SUBIEN LI RCEVEW L-EWWEL TQARBINA

Agius Alan, Attard David, Attard Donald, Attard Felix John, Attard Geoffrey, Bezzina Joellson, Borg Jonatthan, Borg Justin, Bugeja Jonathan, Borg Mark, Camilleri Frank, Camilleri George, Caruana Alfred, Cassar Charlton, Cini David, Ellis Jake, Farrugia George Mario, Farrugia Julian, Farrugia Matthew, Farrugia Richard, Formosa Ruben, Galea Johan, Galea Kevin, Gatt Daniel, Genuis Ian, Grech James, Grima Raymond, Lupi James, Magro Josef, Mercieca George, Mizzi Georgesam, Piscopo Robert, Portelli Brian, Saliba Christian, Saliba Joseph, Spiteri Christopher, Spiteri Jonathan, Tabone George, Vella Charlie, Vella David, Vella Jacob, Vella Joseph, Xerri Joseph, Zammit Andrew, Zammit Christian.

TFAL BNIEI LI RCEVEW IL-GRIZMA TA' L-ISQOF

Attard Alexia, Attard Jaclyn, Attard Lorraine, Attard Louise, Attard Maria Giovanna, Attard Roberta, Bajada Vanessa, Bongalias Patricia, Borg Romina, Borg Sonia, Buttigieg Christiana, Camilleri Josianne, Camilleri Tiziana, Cauchi Laura, Cremona Denise, Cremona Jolyne, Formosa Daniela, Galea Karen, Galea Pauline, Gatt Diane, Grech Jocelyn, Grech Liliana, Grech Maria, Grech Maryrose, Grech Simone, Sacco Liliana, Sacco Marthese, Sacco Melissa, Saliba Rachel, Sillato Rose Ann, Spiteri Mariella, Vella Edwina, Zammit Antonella.

TFAL SUBIEN LI RCEVEW IL-GRIZMA TA' L-ISQOF

Aquilina Mark, Attard Anthony, Attard Jonathan, Axiaq Joseph, Borg Daniel, Borg Frank, Buhagiar Manwel, Cassar Joseph, Cassar Michel, Cassar Raymond, Cremona Antione, Cremona Joseph, Cremona Robert, Farrugia Christopher, Farrugia Etienne, Farrugia Oliver, Fenech Frank, Formosa Aaron, Grech Etienne, Mifsud Jimmy, Portelli Neville, Sacco Justin, Saliba Mario, Schembri Tonio, Vella David, Vella Robert, Zammit Mark.

5 Hsieb:

GHAJJEN MEJJET

Xi kultant it-tfal jistghu jispicċaw imxebbghin. Ikunu għaddew siegħat ihabbu wiċċhom ma' argumanti, għaliema b'metodi diversi; imbagħad, kellihom it-tpaċiċ bla rażan fuq l-aħħar loġhbiet elettronici; imbagħad, hekk kif tkun intemmet l-iskola, jsibu lil-ommhom jew lil nanuhom biex iwassluhom għal-lezzjoni tal-pjanu, tal-Ingliż jew inkella tal-Judo.....anzi oqgħod, id-dentista bil-leave!!!

Meta jinġabru lura d-dar ma jkollhom aptit ta' xejn, għajr jintefgu fuq is-sufan u joqgħodu jaraw l-avventuri assurdi ta' xi eroj tal-habba gozz.

Ftaħir tal-ommijiet.

Fil-konversazzjonijiet li jintisgu waqt li jkunu jistennew it-trmiet tal-lezzjoni tal-privat, l-ommijiet spiss joqgħodu jiftaħru dwar il-kapaċitajiet ta' uliedhom, bħal per eżempju: "Isma' għandhom Professoressa tat-Taljan tassew brava, u qattli li binti tiġħallim minnufih dak kollu li tghidilha!" Jew inkella: "Nhar is-Sibt li ġej ibni ser ikollu jmur jehru sehem f'meeting regionali, u jkollu jmur bil-fors, għax l-aqwa wiehed li hemm fit-team!" Il-ġenituri jiddandnu b'dawn is-suċċessi ta' uliedhom u ma jarawhiex bi tqila li joqgħodu jiġru minn hawn għal hinn biex ilaħqu ma' kollox. Naturalment huma jgħidu: "Dan nagħluh għall-uliedna: ma rridu nonqsuhom minn xejn!"

Fil-fatt hija haġa tajba li wiehed jimpenja ruhu kemm fl-istudju kif ukoll fl-isports, meta l-iskola ma tkunx tista' terfa' il-piż hi. Biss jiena jidherli li xi kultant jintilef is-sens ta'kejl u dan il-ġenn ta' ġiri wara kull possibilita' jispicċa biex jagħmel minnhom lisiera tal-modaaktar milli servizz fit-ikabbir tal-ulied. Tisma' saċerdoti jgergħu li ma jafux meta ser jaqdbu jagħmlu t-tagħhim tad-duttrina, għaliex ma jistgħux isibu nofs ta' nhar hieles għat-tfal.

IL-FUTUR TA' ULIEDNA

hsebijiet semplici għal futur aħjar

Ftit ta' l-Ekwilibriju

Jiena jidherli li hi haġa neċessarja li instab ekwilibriju u t-tfal jiġu mogħtija ż-żmien li jkunu tfa: jiġifieri li jkollhom hin għal-loġhob, mingħajr ma jhossu l-htieġa li huma xi *champions*, li jkunu jistgħu jippassiġġaw f'xi għnien u jiġbru weraq nexfin għall-gost li jkunu jafu iktar dwar il-harifa, mingħajr ma jkunu mġegħlin jagħmlu lista twal għal xi *research work* ta' l-iskola; li jkunu jistgħu jmorru man-nannu jiġbru l-qastan u filwaqt li kunu jimlew il-basktijiet jisimgħu xi storja antika bla ma jkollhom għalfejn jiftakruha biex inżiżluha f'xi komponent tat-taljan.

L-esperjenza li thoss ruhek hieles, l-okkazzjonijiet għall-kontemplazzjoni kwietta tan-natura, l-ispażju fejn wiehed jimmaġina h'rejjet li huma totalment differenti mit-telefilms li jaraw, huma momenti tassew prezzjużi.

B'hekk jiġi nkoragġit dak l-ekwilibriju psikoloġiku, dawk iż-żmenijiet ta' realta' li fihom il-hafna aħbarijiet u tentazzjonijiet jiġu mċekkina; inkunu nistgħu naħsbu bil-kalma kolha u nassimilaw il-valuri li huma decisivi għall-għażliet li jiswew.

Verament nixtieq li kulhadd ikollu l-possibilita' li johroġ jippassiġġa, kultant waħdu, fejn ma jkun hemm vetrini li jqaġimulna kurżita' u kapriċċi: tippassiġġa waħdek biex tiggesta l-paċi, tibteghed minn dawk l-affarijiet ta' kuljum u tkun kapaċi twieġeb għall-mistoqsija: "Għaliex din is-sbu hija kollha?..Għaliex dawn id-dwejjaq?.....Għaliex.....??? .....X'nista' nagħmel għall-futur tiegħi?"

Waqtiet ta' grazzja

Dawn huma waqtiet ta' grazzja li fihom nitgħallmu dawk il-kelmiet ta' rikonoxxenza u li l-qalb tkun lesta li tisma'. Imberkin awk il-ġenituri u l-edukaturi li għandhom hafna għal qalbhom il-liberta' tat-tfal, subien u bniet, li jdaħħluhom għall-arti diffiċli ta' l-ammirazzjoni, għal drawwiet ta' rikonoxxenza u għall-disposizzjoni ta' smieġ.

Hadd ma għandu għaliex jistagħġeb jekk jiena iktar nafda li dawk iż-żgħażaġh li jkunu għaddew minn dawn it-triqat. Dawn lil jittamawni li għada jkunu kapaċi jinterpretaw ferm iżjed il-hajja bhala vokazzjoni. Infatti l-ewwel pass ta' l-ubbidjenza għas-sejha hija l-gratitudni li tagħraf u tilqa' l-opri t'Alla.

Għandi biża kbir li dawk li jimxu wara kull moda jikkontaw il-kapriċċi kolha u li huma, miġbuda minn kull xorta ta' reklami, jispicċaw biex jixbghu għall-aħħar, u filwaqt li għandhom kollox, jispicċaw biex ma jkollhom kont ta' xejn.

Kemm enerġija mohlija!!! Kemm frustrazzjonijiet għall-ġenituri.

The Best Home Appliances
from the Best

Forestals
APPLIANCES LTD.

Poppe John Paul II Street, (On the Way to Ta' Pinu)
Victoria, Gozo. Tel: 551234

L-IKLA ta' JUM SAN GORG 1992

Id-Diskors li l-Presidenta tal-Ladies Society, Mrs. Antonette Frendo ghamlet waqt l-Ikka tal-Festa ta' Jum San Gorg ta' din is-sena.

Onorevoli Ministru ghal Għawdex, Eċċellenza Reverendissima Monsinjur Isqof, Mistednin Distinti, Sinjuri.

Huwa għieh u pjaċir tiegħi li f'isem il-LADIES SOCIETY nilqagħhom għal din l-Ikka ta' Jum San Gorg. Niringrazzjakom talli lqajtu l-istedina li għamilinikom u għejtu taqsmu l-hobz magħna fuq din il-mejda festiva. Hu San Gorg li laqqagħna. Kif ser jerġa jkun hu li jlaqqagħna l-Iejja għall-marċ li l-Banda "La Stella ser tagħmel mat-toroq tal-Belt Victoria, u għada, għall-Konċelebrazzjoni Solenni li Mons Isqof ser imexxi fil-Bażilika tagħna.

U kif qed insemmi lil Mons Isqof, ippermettuli Sinjuri ngħamilikom stedina. Stedina sabieħ nifirhu lil-Eċċellenza Tiegħu f'dan iż-żmien li fih id-Djoċesi tagħna qed tiċċelebra l-40 sensa mill-Ordinazzjoni Sacerdotali tiegħu u l-25 sensa mill-Konsagrazzjoni Episkopali tiegħu.

Nifirhulek, Eċċellenza Reverendissima. Niringrazzjakom għas-servizz kollu mħabba li tajj lill-Knisja fil-għira tagħna. U nitolbu għalik: sabieħ Alla jibqa' iżomm idejħ fuqek u inti tkompli l-hidma fejjieda tiegħek b'risq l-insara ta' pajjiżna u l-Knisja Universali.

Onorevoli Ministru, Eċċellenza Reverendissima, Sinjuri: L-Organizzazzjoni ta' l-Ikka ta' Jum San Gorg hija, kif tafu, inizzjattiva li hadet il-LADIES SOCIETY, tmien sinja li u li l-għaqda tagħna baqgħet tiegħu hsiebha b'reqqa u perseveranza. Id-diffikultajiet ma jonqsux, iżda l-għajjuna mehtiegħa dejjem sibniha sabieħ din l-Ikka tkun suċċess kif dejjem kienet. Din l-Ikka hija espressjoni civili u karatteristikament umana ta' kif aħna nistgħu niltaqgħu flimkien, naqsmu fehmielna ma' xulxin u nifirhu b'xulxin. Dan illum qed nagħmluh f'isem il-Patron tagħna San Gorg u b'hekk aħna qed niċċelebraw ir-rabta spiritwali u kulturali li għandna miegħu.

Iżda, nfakkorkom, din hi biss waħda mill-hafna inizzjattivi li l-LADIES SOCIETY tiegħu ta' kull sena. Inizzjattivi u hidmijiet ta' kull xorta: reliġjużi, karitatevoli, rikreattivi, kulturali, u anke ta' "fund-raising" b'riżq il-Bażilika ta' San Gorg u l-Komunita' Parrokkjali tagħha. Dawn huma attivitajiet li l-membri tal-Komunita' Organizzattivi tal-LADIES SOCIETY iwettqu b'emutjazmu kbir u, hafna drabi, mhux mingħajr saġrifizzju. Ngħagħgel inizzj, pero', li s-saġrifizzji li nagħmlu nberkuhom meta naraw l-attivitajiet tagħna patronizzati, meta naraw l-inizzjattivi li nieħdu jsibu rispons ġeneruż u kooperazzjoni mhegħa.

Is-Sinjura A. Frendo waqt li qed tagħmel dan id-diskors.

Fid-dawl ta' dan , hu bi pjaċir kbir tiegħi u ta' sħabi li ngħarrafkom illi l-proġett kbir ta' sett ta' Pjaneti Gotiċi li l-LADIES SOCIETY kienet qed tahdem għalih f'dawn l-aħhar snin issa wasalna biex intemmuh.

Il-bellus kollu mehtiegħ, ta' lawn aħmar, fin, sabieħ u adatt għas-sħana tas-sajf meta nagħmlu l-Festa ta' San Gorg - anke dan il-fattur kellna nzommu quddiem għajnejal - sibnieħ. ordnajnih wasal u hallasnieħ. Id-disinni tar-rakkmu saru, inbagħtu Ruma, wasilina l-kampjun li ridna, għamilna l-ordini u bħalssa r-rakkmu qed isir u dalwaqt ikun għandna. Dan ir-rakkmu tad-deheb għa hallasna parti minnu, iżda fadlilna niġbru xi fondi għalih.

Il-hjata tal-planeti għa qed isir għand ir-Sorijiet 'Ta' l-Istilla'. L-ispiza tal-hjata ser titla' għal Lm465. Kull planeta ser tiswielna Lm15. Kif qed taraw is-sorijiet ma haqruniex. Ma' kull min tkellina għejna assigurat li l-hjata ser tiġina fit flus taseww. Imma l-ispejjeż huma dawk li huma u rridu nagħmlu tajjeb għalihom. Hawnhekk nixtieq niringrazzja lil dawk id-diversi persuni li ofrew li jħallsu l-hjata ta' planeti kull wieħed.

Nittamaw li s-sett kollu ta' 31 pianeta jkun lest u nkunu nistgħu nżanznuh f'Luġju li għej. Nittamaw ukol li meta nżanznuh inkunu għa hallasnih kollu. Aħna ma għandniex dubju mill-generożita' tagħkom.

Onorevoli Ministru, Eċċellenza Reverendissima, Sinjuri, nispiċċa billi mill-għdid niringrazzjakom illi lqajtu l-istedina tagħna illum. Niringrazzjakom ukoll għas-"support" tagħkom. Jiena ċerta li din il-mejda sibtuha għal qalbkom. U għalhekk b'wiċi minn quddiem nistieden sabieħ nerġghu niltaqgħu s-sena d-dieħla. Meta - ngħidulkom aktar 'l quddiem. Grazzi hafna.

ASTRA TOURS 1992 ASTRA TOURS 1992 ASTRA TOURS 1992 ASTRA TOURS

FATIMA - LOURDES MADRID - LISBON AVILA - ANDORRA BURGOS eċċ. Bl-ajru MALTA/MADRID 27 Jul - 10 Aug	SCANDINAVIA - FIORDS GERMANJA MAINZ - BREMEN COPENHAGEN - OSLO STOCKHOLM Bl-Ajru Malta / Frankfurt 6 - 20 ta' Awissu	ISTAMBUL - BURSA Gimgha Shopping IRHIS u DIVERTENTI Bl-Ajru Malta / Istambul 17 - 24 ta' Awissu	Programmi u Bookings John Portelli Ent. Victoris - Valletta Tel:247016-247536 ASTRA TOURS Tel: 551004
--	--	---	--

Il-Belt Victoria

minn John Bezzina

Lehen il-Belt Victoria

F'Gunju 1957 bdiest tohrog il-gazzetta "Lehen il-Belt Vittorja" u damet tohrog sal-1962. Margu 61 numru ukienet tohrog kull xahar. Bhalta editur kelha lis-Sur Gorg Galea B.Pharm.

Il-Belt Victoria

F'Luju-Awissu 1981 fegg l-ewwel numru ta' "Il-Belt Victoria", rivista mahruqa mill-Parrocča ta' San Gorg, rivista ta' kull xahrejn li ghadha tohrog sa illum. Fit-tnejn tispiikka l-imhabba lejn il-Bazilika ta' San Gorg u lejn il-Banda "La Stella" li tiehu hsieb il-festi esterni tal-Festa ta' San Gorg fil-belt Victoria.

Fl-1887, il-okkazzjoni tal-Gublew tar-Regina Vittorja fuq talba, sura ta' petizzjoni, iffirmata mill-isqof t'Ghawdex Mons Pietru Pace, mill-Kapitu u mill-abitanti principali t'Ghawdex, il-Maesta' Taghha r-Regina, ghogobha: "...to

consent to the TOWN of RABAT in that island being on the occasion of Her Majesty's Jubilee officially declared a city and its name changed into that of "VICTORIA".

Din l-ahbar deheret kemm bl-Ingliż kif ukoll bil-taljan fil-Gazzetta tal-Gvern Nru. 3202, bid-data tal-Gimgha 10 ta' Gunju 1887, bin-notifika tal-Gvern Nru. 75, li tahbat l-ewwel avviz fl-ewwel faccata.

The City - La Citta'

Mit-test bl-Ingliż nisiltu li: "...the TOWN of RABAT" giet dikjarata: "a CITY". Mit-test taljan

nisiltu li: "IL RABATO sia ufficialmente dichiarato CITTA'". Dan ifisser li: (i) fit-test taljan fil-kelmiet "IL RABATO" hemm sottintese il-kelma "TOWN" ta' test Ingliż u dan ghalhekk il-kelma RABAT innifisha skond it-tifsira originali taghha, u li tmur lura ghal 1200 Q.K. t'fisser "a TOWN". (Sam. II, Kap. XII, v. 26-27). Is-Sultan David saltan bejn 1012 u 1004 Q.K. Il-Kelma "Town" t'fisser ghadh ta' djar imdawwra bis-swar. (ii) Skond in-notifika tal-Gvern kif deheret fil-zewg t'isna huwa "IR-RABAT" li ufficjalment jissejjah

"CITY", jissejjah "CITTA" u mhux ic-Cittadella li ma tissemmx fin-notifika. Ghalhekk hija l-"metropoli" u mhux l-"acropoli" li bic-"charter" tar-Regina giet mahtura "CITY". Hija il-belt kapitali u mhux ic-Cittadella: l-ahhar kenn. U blex "town" tigi mghollija ghall-gieh ta' "city" mhux bilfors ikollha Knisja Katidrali.

Dawk li ghamlu l-petizzjoni ndunaw li ic-Cittadella mhix inkluzza: "His excellency hereby declares RABAT, in Gozo, to be a city and that it be styled in all public documents by the name VICTORIA". Fil-verzjoni taljana nagraw: "Sua Eccellenza pertanto dichiara colla presente il RABATO in Gozo Citta' ed ordina che in tutti gli atti pubblici sia chiamato col nome "Vittoria". ic-Cittadella ma tissemma mkien. Ghalhekk dawk li ghamlu l-petizzjoni blex bhaf kieku jraqqgħu l-pannu bil-qargha ahmar, meta għew blex itakkru din il-grajja li r-RABAT gie mgholli ghall-gieh ta' "CITY", l-irhama wahhluha fic-Cittadella faccata tal-Katidral u mhux fir-Rabat fejn kien postha.

MEMBRI GODDA FIL-KOMUNITA' PARROKKJALI

28.03.92: **JOHN PAUL**, iben Savour Borg u Doreen nee' Mercieca.
11.04.92: **JUSTINE-MARIE**, bint Dennis Grech u Josette nee' Muscat
02.05.92: **DANIEL**, iben Saviour Tabone u M'Concetta nee' Caruana.
03.05.92: **RENZO**, iben Anton Schembri u Lora nee' Sciberras
10.05.92: **ANNABELLE**, bint Joseph Saliba u Betty nee' Apap.
16.05.92: **RAISA GEORGINA** bint George Mercieca u Georgette nee' Bezzina.
17.05.92: **ADRIAN ROBERT** iben Dennis Borg u Melina nee' Portelli
7.05.92: **STEVE**, iben Mario Vassallo u Carol nee' Borg

MARRU JINGHAQDU MA' KRISTU RRUXXTAT

24.03.92: Francesca Xerri
30.03.92: George Portelli
17.04.92: Lawrence Cauchi
02.05.92: Antoinette Frendo
02.05.92: George Xuereb

INGHAQDU FIS-SAGRAMENT TAZ-ZWIEG.

26.04.92: Joseph Bugeja (Xewkija) u Maria Bezzina.
09.05.92: Victor Mercieca (Sannat) u Teresa Azzopardi.
09.05.92: George Scicluna u Evelyn Gallacher (Scotland)
14.05.92: Teddie Borg u Gillian Mellor
17.05.92: Carmelo Mifsud (B'Kara) u Mary Rose Attard.

PORTSLADE COMMUNITY COLLEGE CHOIR

Nhar is-Sibt 2 ta' Mejju fil-Bazilika taghna nżamm kunċert ta' kant mill-PORTSLADE COMMUNITY COLLEGE CHOIR. Dan il-kor Ingliż kien Malta bil-għajnuna tal-Ministeru taz-Zghazagh u l-Arti bil-kollaborazzjoni tal-Kumitat tal-Kultura t'Ghawdex u l-Ministeru ghal Ghawdex. Il-kor kien taht id-direzzjoni ta' Maestro David McAuliffe u esegwixxa xoghlijiet ta' Sweelinck, Wesley, Bruckner, Stravinsky u oħrajn. Wara l-kunċert, li ghalih attendiet ukoll is-Sinjura Tabone, Mons Arcipriet ipprezenta rigal lill-kor.

SAN GORG 1992

Kemm il-Parrocča taghna kif ukoll is-Socjeta Filarmonika "La Stella" bhaf issa jinsabu ghaddejn bil-thejjijiet ghall-Festi ta' San Gorg il ser jinżammu bejn il-Madd 12 ta' Luju u jilhq u-qofol taghhom il-Madd 19 ta' Luju, Jum il-Festa. Tajjeb li nkomplu bit-thejjija spiritwali permezz tal-Hamisijiet u nattendu matul dik il-gurnata fil-Bazilika taghna blex nitobu lil San Gorg isahhah fina l-fidi. Iżda tajjeb ukoll li nheggħu lil-membri kolha tal-Komunita' Parrokkjali blex ikunu ġenerużi, kif dejjem kienu s'issa fil-għbir li jsr kemm ghall-festi tal-knisja kif ukoll ghall-festi esterni li torganizza l-Banda "La Stella".

PELLEGRINAĠĠ GHAL LOURDES

24- 27 ta' AWISSU 1992
L-AHAR POSTIJET
INFORMAZZJONI U KITBA
MONS ARCIPRIET

ROKNA GHAT-TFAL

Għeżież tfal,

Kif intom? Nittama li tinsabu tajbin u qawwijin u shaħ, ilkoll tħeju bil-ghaqal għall-eżamijiet ta' l-aħħar tas-sena! Qegħdin taraw kif jgħaddi ż-żmien! Filli Ottubru, fethet l-iskola mill-ġdid, u filli kważi l-aħħar tas-sena skolastika.

Għaddiet sena oħra u meta terġa' tiftah l-iskola, jekk Alla jrid f'Ottubru li ġej, tkunu fil-klassi oġġja. Forsi għal xi whud minnkum, din hija l-aħħar sena f'din l-iskola u s-sena li ġejja tkunu fil-skola ġdida. Taraw kemm qegħdin tikbru! Biss, jiena rridkom tikbru f'kollox, l-aktar f'dik li hija edukazzjoni, fil-manjieri tajba tagħkom. U rigward dan is-sugġett, nixtieq ngħidilkom storja.

Darba kien hemm kaptan fl-armata u tighid kemm kien iżommha. Ried kollox eżatt u ma kien jippermetti l-eġda ksar tar-regolamenti għax kien strett hafna. Darba qabad mas-seftur għax deherlu li ma kienx qed iġib ruħu kif imiss meta jwassallu l-kolazzjon kmieni fil-ghodu.

"Tigini l-uffiċċju bil-gabarre"... u tqiegħdu quddiem fuq l-iskrivanija bla kliem u bla sliem. Eja oqgħod hawn floki u nirik kif suppost isiru l-affarijiet." U l-kaptan warra minn fuq is-siġġu u ordna lis-seftur joqgħod minn floku. Imbagħad reġa' hareġ bil-gabarre'. Mabbat u daħal mill-ġdid. U l-seftur, imbellaħ fuq is-siġġu, qallu:

"Bonġu, Sur Kaptan. Nispera li kellek lej tajjeb. Għandek il-kolazzjon. Jekk ikun jonqsok xi haġa, jien ikun wara l-bieb nistenniek."

Is-seftur qam fuq tiegħu u komplax-xena:

"Grazzi, habib, u l-jum it-tajjeb liliek ukoll. Hawn din għalik!" U donk daħhal idu fil-but u tefa' munita f'id il-kaptan li kien qed jagħmilha ta' seftur.

Il-kaptan staghġeb. Ma kienx jistenna la dik it-tweġiba u wisq inqas dik it-tip, għax fil-fatt hu qatt m'għamilhom. Lis-seftur kien għallmu kif jippreżenta l-gabarre' tal-kolazzjon u s-seftur għallmu kif jirċivih.

Qegħdin taraw, tfal, kemm hi sabiha l-edukazzjoni. Xi whud minnkum jonqsu li jgħidu "k'joghġbok" u "grazzi". Xi darba nitkellmu iktar fit-tal dwar dan is-sugġett għax importanti hafna.

Għal-lum nieqfu hawn. Sakemm nerġġu niltaqgħu, nixtjajlikom success fil-eżamijiet. Studjaw!

Ciawl

Iz-Ziju Peppi

IL-"CHORUS URBANUS" fi programm kulturali għall-ĠIMGHA MQADDSA

IL-"CHORUS URBANUS" waqt il-programm fis-Sala tal-Ministeru għal Għawdex. (Ritratt:Carmel Cremona)

Wahda mill-attivitajiet kulturali li organiżza l-Kunsill tal-Kultura f'Għawdex, għal żmien il-Ġimgħa Mqaddsa kienet Serata Funebri li matulha tellja il-"feature" letterarju tal-Kav. Joe M. Attard "Il-Passjoni u Mewt ta' Sidna Gesu' Kristu fil-Letteratura".

Dan sar fis-sala tal-wirjiet fil-Ministeru t'Għawdex u fih ha sehem il-"Chorus Urbanus" taht it-tmexxija tas-surmast direttur tiegħu Mro. John Galea. F'din l-okkażżjoni l-kor kanta xogħolijiet ta' Dubois, Massenet, Shaw u Galea, bis-sehem tas-sopran Yvonne Galea u l-vjolinista Sunny Galea.

Mađu sehem ukoll għadd ta' qarreja fosthom uħud mill-awturi u poeti Għawdxin quddiem udjenza sabiha fosthom il-Ministru għal Għawdex u s-Sinjura Tabone.

ATTIVITA' MILL-GRUPP TAL-VOKAZZJONIJET TAL-PARROĊĊA TAGHNA

Il-Grupp tal-Vokazzjonijiet tal-Parroċċa tagħna jżomm diversi attivitajiet speċjali matul is-sena, barra laqgħat regolari li jsiru kull nhar ta' Sibt filgħaxija. Bi preparazzjoni għall-festi ta' l-Għid il-Grupp, bħas-snin l-imghoddija, ha sehem fil-ikla tal-Mulej li saret fiċ-Ċentru Parrokkjali, nhar is-Sibt 11 ta' Marzu li għadda. F'dik l-okkażżjoni qaddes għall-grupp Mons Isqof Nikol Cauchi flimkien ma' Mons Arcipriet u Dun Effie Masini, d-Direttur tal-Grupp. Fi tmien il-quddies Mark Sagala, membru tal-Grupp tal-Vokazzjonijiet għal diversi snin, ipprezenta rigal lil Mons Isqof (ritratt) fl-okkażżjoni tal-25 anniversarju mill-konsagrazzjoni episkopali u ta' l-40 anniversarju ta' l-ordinazzjoni sacerdotali tiegħu.

LA FORZA DEL DESTINO . . . Impressionanti

Kienet ilha ma tiġi pprezentata f'pajjiżna tletin sena. Opra kbira li tirrikjadi kast formidabbli u kor kompetenti. Min hu midhla ta l-opra Verdjana "La Forza del Destino" ja' x'jien ngħid. L-Impresa Astra, li fis-snin l-Imghoddija pprezentatilha b'suċċess rikorrenti oprim bħal "Aida", "Norma" u "Il Barbiere di Siviglia", dahlet għall-isfida tal-"Forza" u wriet li kienet ta' għal xhieh diehla. Infatti hi regalatna bi produzzjoni li apprezzaha kull min kellu x-xorti li jkun forst il-pubbliku kbir li attenda għaż-żewġ rappreżentazzjonijiet tagħha nhar il-Gimgha 15 ta' Mejju meta attenda l-Onor. Prim Ministru Dr. Eddie Fenech Adami u l-Hadd 17 ta' Mejju fil-preżenza ta' l-Eoċ. Tiegħu Dr. Censu Tabone President tar-Repebblika. Prova ta' dan li qed ngħid deheret li għadd kbir ta' dawk il-Maltin li tel-għu Għawdex għall-prezentazzjoni tal-Hadd wara li semgħu bis-suċċess li l-opra kisbet fl-ewwel lejla tagħha nhar il-Gimgha.

L-Impresa Astra fdat l-għażia tas-solisti f'idejn is-Surmast Direttore

Joseph Vella, li ismu lum hu sinonimu ma' impenn serju u dedikazzjoni totali, kif ukoll garanzija ta' suċċess fl-esekuzzjoni. Għal din ir-rappreżentazzjoni ngabu artisti li għandhom konnessjoni diretta mal-Kumpanija ta' l-Opra tat-Teatru Liriku ta' Sofia, il-Bulgarija. Dawn flimkien ma kantanti sekondarji lokali, iffurmaw kast formidabbli li halla impressjoni qawwija għall-kompletezza tiegħu u għall-mod eċċellenti kif il-komponenti tiegħu ikkompletaw il-xulxin. Il-vuċijiet li ismajna kienu sbieh hafna, ċari daqs il-kristall fl-emissjonitaghom, kellihom spetturm wiesgħa ta' dinamika interpretattiva u timbru naturali li holoq f'min semagħhom reazzjoni immedjata ta' gost. Vuċijiet ta' kalibru kbir. Ma dan inżid ninnota bi pjaċir li dawn il-kantanti kellihom preżenza xenika mill-aqwa.

Is-sopran **Sonia Marinova**, li kantant il-partita 'Leonora, esprimiet b'mod elokwent u mingħajr drammatika' żejda, is-sens ta' dieqa u impotenza f'wċie silwazzjonijiet kiefra li sabet ruhha wietta tagħhom. Mognhija b'timbru li żewwiġ flimkien is-saħha u l-hewwa, hi esprimiet is-sentimenti li kelliha gğarab, bi kjarjezza li ssporrendiet li kull min semgħha.

It-Tenur **Rumen Doikov** ma kienu ta' kalibru inqas mis-sopran. Ikkompletmentaha perfettament. Dan it-tenur jipposjedi vuċi mimlija fir-registri kollha, sabieħa fit-timbru, bi projezzjoni qawwija fin-noti akuti u b'kapacita' notevoli għall-kant "legato". Dawn il-kwalitajiet urihom speċjalment fir-romanza "Oh tu che in seno agli angeli". Id-dwett celebri mal-baritonu "Solenne in quest'ora" hareġ stupend.

Il-Baritonu **Jvko Prantchev**, hu figura mondanji fil-kamp liriku. Ikkantafli-aqwa teatritra l-opra. Vuċi li malli tismagħha tassocċjaha

mal-baritonu Verdjani. Vuċi potenti u fi-sistess hin mognhija bl-abbiltà li tadotta sfumaturu skur. L-interpretazzjoni tar-romanza "Urna fatale" għagħbet lil kulhadd.

Ta' natura analogha fil-kwalitajiet vokali kienet il-Mezzo-Sopran **Ivanka Ninova**. Dak li impressjona b'mod partikolari f'din il-mezzo-sopran kienet l-estensjoni kbira ta' l-iskala vokali u l-omogeneità ta' tonalita', is-sbuhija u l-qawwa tal-vuċi tagħha. Il-figura ta' Fra Melitone kienet interpretata minn **Mladen Mladenov**. Dan hadem il-parti tiegħu bl-ispiritu komin rikjiet u l-kapacitajiet teatrali tiegħu qalghuh ferm fl-esekuzzjoni tal-partitura muzikali.

Is-Sopran **Rosabelli Pavia** u t-Tenur **Arthur Micallef** law sehem validu hafna fil-partijiet ta' Curra u Trabuco rispettivament. Dawn l-artisti lokali kienu mħarrġin tajjeb u nterpretaw il-partijiet tagħhom b'delikatizza u ezattezza. Iż-żewġ kantanti lokali kellihom timbru ċar u nqagħdu tajjeb hafna fis-"sound-scope" li nholoq mill-artisti barranin.

F'din l-opra, bħal fl-opra l-oħra kbar ta' Verdi, il-kor hu protagonist mhux inqas mill-protagonisti singoli. Il-Kor tat-Teatru Astra, li f'rappreżentazzjonijiet memorabbli li saru f'dan it-Teatru bħal "Aida" u "Norma" dejjem qala' tiffhir għar-rendiment tiegħu, kien imħarġ minn **María Fremdo**. Ir-riżultat eċċellenti jiched għall-kompetenza li biha

sar dan it-tahrġ.

Il-kor kien eċċellenti fl-eleganza tat-timbru. Kien timbru li wiehed jassoċja ma' korijietta l-opra professjonali. F'din l-opra partikolari hoss provinċjali ma kienu ikun tollerabbli. Ma nistax ninsa l-esekuzzjoni tal-"preghiera", "La Vergina degli angeli". Kien mument privileġġjat tal-lirika fi gğirritna. Haquq "Prosit" il-kor u haquq prosit ukoll min ha hsieb it-tahrġ tiegħu.

L-orkestra tat-Teatru, li l-"leader" tagħha kien **Joachim Atanassov**, kienet kif għad nika, taħt id-direzzjoni ta' **Joseph Vella**. Għal darba oħra **Mro Vella** ta' xhieda tas-sensibiltà muzikali raffinata tiegħu u ta' l-attenzjoni li jagħti għad-dettajli fi qari tal-partitura. Ta' xhieda mill-ġdid tal-kapacita' straordinaria għand li għandu li jikkomunika b'mod effettiv ma' l-orkestra u mal-kast kollu. Id-direzzjoni artistika kienet f'idejn **Joe Friggieri**. Il-Prof. Friggieri kien responsabbli wkoll mid-ideazzjoni u mid-disġin tax-xeni. Ċertament li li-"stage-crew" hadem id f'id mar-regista u jixraq lu jaqsam miegħu u tiffhir misthoq. Prosit ukoll li **Mamwel Grima** u **George Farrugia** li hadu hsieb il-vestjarju. L-"ensemble" ta' **Alison White** pprova silitiet ta' danzi fl-ewwel xena tat-tieni att u waqt it-"Tarantella". Iż-żfin kien esegwit bi precizzjoni, briju u klassi.

Nikkonkludi billi nesprimi s-sodisfazzjon tiegħi u ta' kull min assista għall-opra għall-mod li bih l-Impresa Astra dahlet għal din l-opra lirika. L-applaws tal-pubbliku u l-kummenti fil-"oyer" bejn att u iehor jikkonfermaw dan li qed ngħid. Il-"Management" tat-Teatru Astra haquq prosit u haquq ukoll din grazzi, għax jien ċert li l-bilġett li ttrajna sabieħ nassistu għal din l-opra kien jiswa hafna aktar minn dak li hallasna għalih. ●